

PROVINCIE UTRECHT

PROGRAMMA 'MOOIE EN VEILIGE DIJKEN'

De Lek met ondergelopen uiterwaarden bij hoog water in 1995

1. SAMENVATTING

Dit programmaplan biedt de rode draad voor de provinciale inzet over de opgave 'Mooie en veilige dijken' voor de komende jaren. Met dit programma wil de provincie Utrecht de waterschappen ondersteunen bij het klaar maken van de dijk voor de toekomst. Onze ambitie hiervoor is vastgelegd in het ambitie-document 'Sterke Lekdijk & Grebbedijk, Veilige dijken in een mooie omgeving'. In dit programmaplan is daaraan de dijkversterking van de zuidelijke Lekdijk (Streefkerk-Ameide-Fort Everdingen; gemeente Vijfheerenlanden) toegevoegd.

Dit programmaplan biedt thematische bouwstenen, bedoeld om richting te geven aan de provinciale inzet bij de concrete gebiedsuitwerkingen die samen met de partners worden vormgegeven. Deze vinden hun basis in bestaand beleid van de provincie Utrecht.

In dit programmaplan staat de programma-aanpak beschreven. Het uitgangspunt hierin is een goede samenwerking met de gebiedspartners rond de dijkversterkingen in de provincie Utrecht. Daar waar nodig, pakt de provincie Utrecht een actieve verbindende rol gepakt en biedt procesondersteuning aan om voor een integrale aanpak te zorgen. De inzet en rol van de provincie Utrecht is onder meer afhankelijk van onze doelen, ambities en de behoeften/bijdragen van onze partners. Voor meerdere thema's zoals mobiliteit, cultuur, natuur en/of recreatie, kunnen we inhoudelijke expertise aanbieden om zo bij te dragen aan een goed integraal ontwerp voor de dijkversterking.

Voor het benutten van kansen en verdere optimalisatie van de omgevingskwaliteit is een gezamenlijke investering nodig van de provincie en haar partners. Het feitelijk benodigde provinciale budget hangt samen met de concrete planvorming per dijktraject, welke samen met de partners wordt uitgevoerd.

Het programma 'Mooie en veilige dijken' heeft veel raakvlak met aanpalende provinciale programma's en initiatieven. In onderstaande tabel worden deze schematisch weergegeven:

WATER
STAND

T.O.V. N.A.P.

+9.00

1989

MAATGEVEND
HOOGWATER

▽
+8.73

M.H.W.

+8.55

△
STAND 1926

+8.00

DE PROVINCIE UTRECHT HEEFT DE AMBITIE OM DE NEDERRIJN-, LEKDIJK MET HUN OMGEVING TE ONTWIKKELEN TOT ICOON MET EEN HOGE OMGEVINGSKWALITEIT

Strategische doelen

Een veilige dijk

Een goede en veilige verbinding

Een duurzame en toekomstbestendige dijk en omgeving

Een aantrekkelijker en gezonder dijklandschap voor mens en dier

Thematische bouwstenen

Het dijklandschap behoudt zijn unieke landschappelijke waarde, waar mogelijk wordt deze versterkt

Een verkeersveilig ingerichte dijk. Functie, gebruik en gedrag zijn op elkaar afgestemd

Verbeterde recreatieve mogelijkheden, optimalisatie van routenetwerken, betere bereikbaarheid en optimalisatie van zwemgelegenheden

Behoud, herstel en beter beleefbaar maken van cultuurhistorische waarden

Verbetering van de natuurwaarden op de dijk en de directe omgeving

Instrumenten en bijdragen

Inhoudelijke advisering

Procesondersteuning/ gebiedsmakelaar

Financiële bijdrage

Juridische instrumenten en regelgeving

Aanpalende programma's/ initiatieven

Groen groeit mee

Natuurlijke uiterwaarden Utrecht/ Agenda Vitaal Platteland (AVP)

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Reconstructie wegen (o.a.N210)

Integraal Gebiedsprogramma (IGP)

INHOUD

1. SAMENVATTING	3
2. INLEIDING	8
Waarom dit programmaplan?	8
Achtergrond	8
Ambitie	9
Waarom een programmatische aanpak?	9
3. BELEIDSDOELEN	10
Landschap	10
Mobiliteit	10
Cultuurhistorie en archeologie	10
Natuur	11
Recreatie	12
4. STRATEGISCHE PROGRAMMADOELEN	13
Een veilige dijk	13
Verbinding	14
Verbindend landschap	14
Verbinding van thema's	15
Verbinding in tijd	16
Een aantrekkelijker en gezonder dijkenslandschap	16
Een duurzame en toekomstbestendige dijk en omgeving	17

Inundatiesluis Wijk bij Duurstede

5. THEMATISCHE BOUWSTENEN	18
Een natuurvriendelijke dijkzone met oog voor landschap en cultuurhistorie	18
Een aantrekkelijke, recreatieve én verkeersveilige dijkzone	18
Trajectspecifieke doelen	19
6. PROGRAMMA-AANPAK	21
Integrale benadering	21
Samenwerken	21
Instrumenten en bijdragen	21
Provincie als verbinder	21
Provincie als partner	21
Inhoudelijke expertise	21
Ruimtelijk ontwerp en landschappelijke kwaliteit	21
Verkeer	22
Recreatie	22
Natuur	22
Cultuurhistorie	22
Financiële bijdrage	22
7. SAMENHANG MET AANPALENDE PROGRAMMA'S EN INITIATIEVEN	23
IGP (integraal gebiedsprogramma)	23
AVP/ Natuurlijke uiterwaarden Utrecht	23
Groen groeit mee (voorheen Utrecht buiten en recreatie om de stad (RODS))	24
Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en Stelling van Amsterdam (SvA)	24
8. PROGRAMMASTURING EN ORGANISATIE	25
Organisatiestructuur	25
Benodigde capaciteit	26
Planning	27
9. FINANCIËLE ASPECTEN	28
IGP	28
Salmsteke	29
Grebbe dijk/ Hoornwerk	29
Relatie met het AVP	29
10. COMMUNICATIE	30
Aanpak	30

2. INLEIDING

Waarom dit programmaplan?

Dit programmaplan beschrijft de rode draad voor de provinciale inzet met betrekking tot de concern-opgave 'Mooie en veilige dijken' voor de komende jaren. Daarnaast geeft het inzicht in de manier waarop deze opgave intern en met de gebiedspartners georganiseerd wordt, inclusief een inschatting van de benodigde middelen. Dit programmaplan vormt de basis voor een jaarlijks te maken werkplan voor deze opgave.

Achtergrond

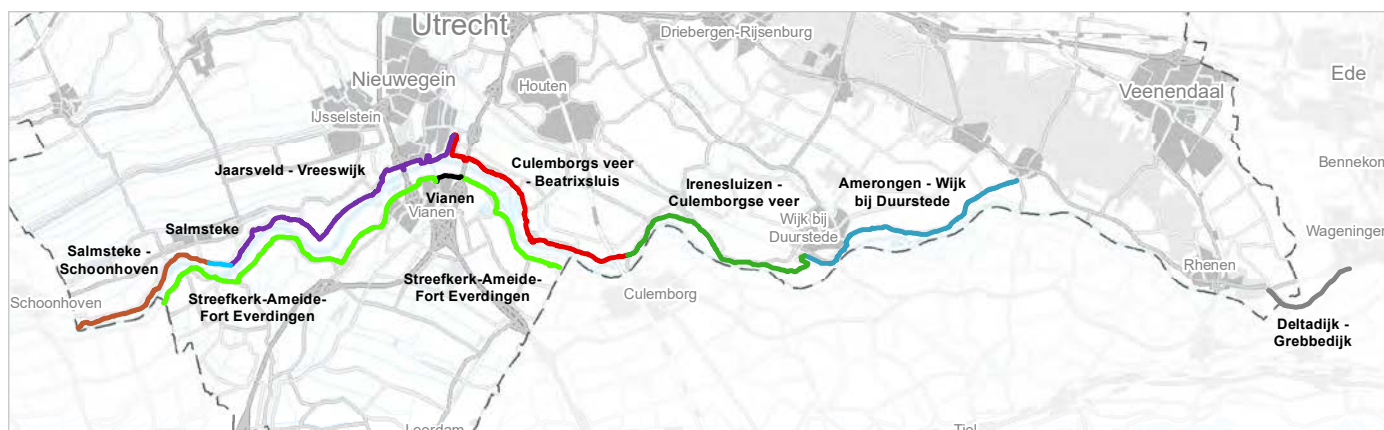
Naast veiligheid hebben de Nederrijn- en Lekdijken ook grote en bovenlokale betekenis voor natuur, recreatie, cultuurhistorie en landschappelijke kwaliteit. Voor waterveiligheid reikt de betekenis van deze dijk tot diep in het Groene Hart, Rivierenland, de Randstad en de Drechtsteden.

Veel van de dijken moeten de komende jaren worden versterkt. Deze opgaven zijn opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In de provincie Utrecht gaat het om acht deelprojecten met een totale lengte van ruim 70 kilometer.

Het gaat hierbij om:

- het traject 'Grebbe dijk', uitgevoerd door beheer bij Waterschap Vallei en Veluwe;
- de zes deeltrajecten van Sterke Lekdijk, uitgevoerd door Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR);
- het traject SAFE (Streefkerk, Ameide, Fort Everdingen), uitgevoerd door bij Waterschap Rivierenland.

Deze totale dijkverbeteringsopgave raakt aan verschillende ruimtelijke kwaliteits- en beleidsopgaven zoals; water en ruimte, waterveiligheid en omgevingskwaliteit zoals natuur, cultuurhistorie, recreatie, mobiliteit en landschap. De versterkingsopgave raakt daarmee ook de op te stellen Provinciale omgevingsvisie (POVI). Deze integrale opgave vraagt om kennis en inzicht in het functioneren en geschiedenis van de Nederrijn-Lek en de bijbehorende dijken. Hierbij gaat het onder andere om de identiteit (leven met water), de betekenis (wonen, recreatie, landschap en natuur) en de ruimtelijke positionering van de dijk en uiterwaarden (als achtertuin van het stedelijk gebied).

Ambitie

De provincie Utrecht heeft de ambitie de Nederrijn- en Lekdijken verder te ontwikkelen tot belangrijke iconen. Dijk- en rivierenlandschap kunnen immers bijdragen aan de identiteit en kwaliteit van het landschap in de provincie Utrecht. We ondersteunen de waterschappen daarom bij hun werk aan dijken die klaar zijn voor de toekomst, doordat ze veilig genoeg zijn om onze regio te beschermen tegen overstromingen. Deze ambitie is vastgelegd in het ambitiesdocument 'Sterke Lekdijk & Grebbedijk, Veilige dijken in een mooie omgeving'. Dezelfde uitgangspunten worden gehanteerd voor de versterking van de zuidelijke Lekdijk (traject SAFE, Waterschap Rivierenland).

Uit het ambitie-document: "De provincie streeft naar een integraal totaalbeeld met balans tussen eenheid en variatie. Een dijk die ook in de toekomst logisch en leesbaar in het landschap ligt en fungeert als podium voor bewoners en bezoekers van het rivierenlandschap. De dijk kronkelt als een lint door het landschap en verbindt waardevolle historische plekken. Deze plekken willen we beleefbaar maken en waar mogelijk in oude glorie herstellen. De dijk is ook een bloemrijk natuurlint, met toegang tot de rijke natuur in de uiterwaarden. Door vormgeving van het dijkprofiel worden de gewenste verkeersstromen en weggebruikers gefaciliteerd. Onze visie staat voor samenwerken aan een verbindende en toekomstbestendige dijk met respect voor de geschiedenis en daarmee maken we gebruik van de visiekaart met de titel: 'alles stroomt' en het daaraan ten grondslag liggende kwaliteitskader Noordelijke Rijn en Lekdijk."

Samen met onze partners en de omgeving willen we ervoor zorgen dat de dijk het achterland veilig houdt. De versterking kan fungeren als vliegwiel voor toekomstige integrale ontwikkelingen in het rivierengebied én daarmee kan gezorgd worden dat de dijk en het rivierlandschap nog mooier worden. We zetten in op een dijk die ruimtelijk aantrekkelijk is en fungeert als verbindend element voor onder andere; water, mobiliteit, cultuur, recreatie en natuur.

Waarom een programmatische aanpak?

Om deze opgave integraal en gestructureerd aan te pakken is een programmatische aanpak nodig. Daarmee kan er door de provincie Utrecht aan een consistente en gebiedsoverstijgende aanpak worden gewerkt, ook al verschillen de dijkversterkingstrajecten inhoudelijk en landschappelijk van elkaar, en volgen ze een eigen planning.

- De gebiedsoverstijgende aanpak zorgt ervoor dat: de landschappelijke waarden van de dijk en haar omgeving behouden blijven en liefst uitgebreid worden;
- routenetwerken en verkeer trajectoverstijgend worden opgepakt en waar geïnvesteerd wordt in 'hotspots' met grote waarden en belangen.

In het programmaplan wordt inzichtelijk gemaakt wat de provincie Utrecht in de komende jaren wil leveren aan inhoudelijke inbreng en inzet in capaciteit en middelen, en hoe deze inzet geborgd is in de provinciale programmering.

3. BELEIDSDOELEN

De doelen die de basis voor het programma vormen, zijn afgeleid uit het huidige beleid. Dit geldt voor de belangrijkste thema's; mobiliteit, natuur, cultuurhistorie en archeologie, landschap en recreatie. Op basis hiervan zijn strategische programmadoelen geformuleerd. Deze doelen zijn verder uitgewerkt in thematische bouwstenen, zodat er van abstract naar concreet gewerkt kan worden.

Landschap

De rivieren zijn doorgaande structuren in het landschap van het Groene Hart en het Rivierengebied. Deze structuren vormen de basis van het aanliggende landschap. Bij ontwikkelingen rond de dijk is deze kernkwaliteit het uitgangspunt. Dit is nader uitgewerkt in de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschap, katern Groene Hart en Rivierengebied.¹

Mobiliteit

In de gebiedsontwikkeling van het dijkenlandschap staat mobiliteit centraal. Goede en veilige mobiliteit is een voorwaarde voor het kunnen realiseren van gezamenlijke ambities op andere thema's zoals recreatie (routenetwerken) en de bereikbaarheid van POI's (Point Of Interest) (o.a. cultuurhistorische monumenten, recreatieve voorzieningen en natuurgebieden).

Hoewel de weg over de dijk geen provinciale weg is, willen we toch fors inzetten op de verbetering van de verkeersveiligheid en het gevoel van veiligheid bij verkeersdeelnemers op de dijk. In de mobiliteitsvisie 2014-2028 is het volgende doel opgenomen:

“Voor verkeersveiligheid gaan wij voor de ambitie ‘Minder is beter!’. We streven naar zo min mogelijk verkeersslachtoffers op alle wegen in onze provincie. Dit betekent dat we geen doelstelling formuleren in aantallen doden en verkeersgewonden, maar wel monitoren om te zien of we richting onze ambitie gaan: minder verkeersslachtoffers op gemeentelijke en provinciale wegen.”

Cultuurhistorie en archeologie

In het cultuur- en erfgoedprogramma 2020-2023 ‘voor jong en altijd’, heeft voor Utrecht het ‘behouden, benutten en beleven van cultureel erfgoed’ als één van de beleidsdoelen. Daaronder vallen de subdoelen:

1. Kwaliteit van de leefomgeving versterken;
2. Monumenten duurzaam restaureren en gebruiken;
3. Utrechts erfgoed beheren.

Het dijkenlandschap van de Nederrijn en Lekdijk bevat vele cultuurhistorisch waardevolle structuren en elementen, diverse monumenten, archeologische en aardkundige waarden en is op zichzelf een waardevol landschap dat behouden dient te blijven.

¹ Rivierengebied blz 142-149 Groene Hart blz 138-143

Grenspaal in Wijk bij Duurstede

De Lekdijk doorsnijdt bovendien op een aantal plekken het door de Provincie in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) als beleidsterrein Militair Erfgoed aangegeven gebied (Nieuwe Hollandse Waterlinie, Limes en Grebbelinie) en het genomineerde Werelderfgoedgebied Hollandse Waterlinies. Ook grenst de Lekdijk aan het CHS-beleidsterrein van het Agrarische Cultuurlandschap.

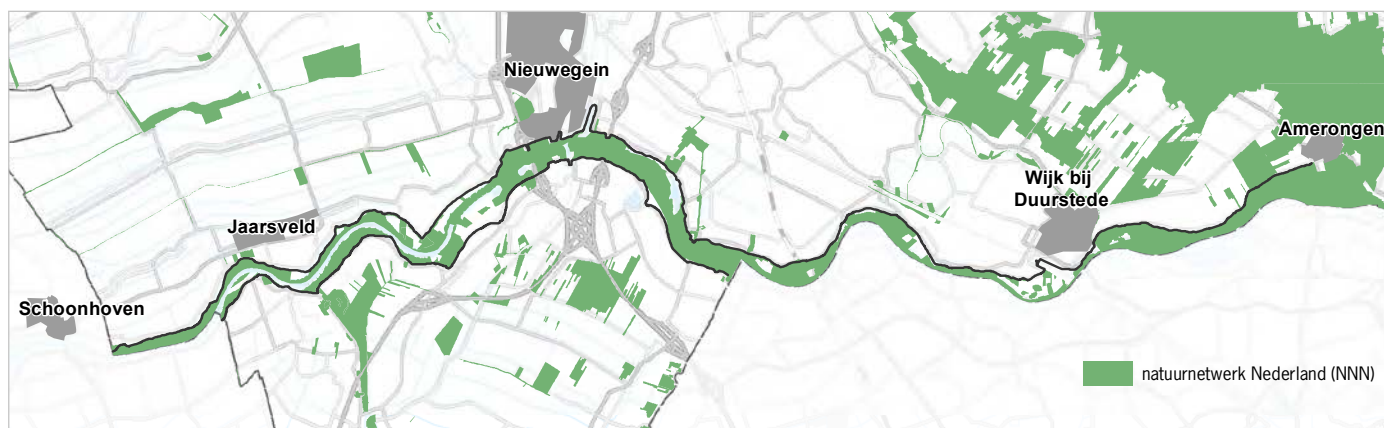
Vanuit het cultuur- en erfgoedprogramma wordt ingezet op het benutten van meekoppelkansen om erfgoed beter zichtbaar en beleefbaar te maken bij de dijkversterking.

Natuur

Voor de uiterwaarden zijn meerdere visies gemaakt die ook nu nog relevant zijn. Op Rijksniveau is recentelijk de 'Natuurambitie Grotere Wateren 2050 en verder' gemaakt, met meer ruimte voor natuurlijke processen. Ook heeft het Rijk het uitvoeringsprogramma; 'Deltaprogramma Rivieren' opgesteld. De provincie Utrecht heeft haar natuurbeleid benoemd in de Natuurvisie 2016 en de Realisatiestrategie 2017. De terreinbeherende organisaties maken periodiek beheerplannen voor hun gebieden. Staatsbos-beheer werkt aan een visie voor de uiterwaarden 'Rijke en levende rivier'. Wat betreft natuurbeleid zijn voor de dijkversterking met name van belang:

- KaderrichtlijnWater
- Natura 2000
- Natuur Netwerk Nederland (NNN)

De bescherming van soorten en habitats is wetmatig geregeld via de Wet Natuurbescherming, voorheen de Flora-en faunawet. Indien dijkversterking schade aan natuurgebieden en/of soorten tot gevolg heeft dan is de initiatiefnemer (in deze meestal het waterschap) verplicht om deze natuur(waarden) te compenseren en/of te mitigeren. De compensatieopgave, natuurontwikkeling, ontwikkeling van de dijkzone/landschapselementen en ontwikkeling van de uiterwaarden verlopen bij de provincie Utrecht via de Agenda Vitaal Platteland (AVP). Dit programmaplan zorgt voor afstemming dijkversterking en het AVP en borgt de integraliteit. De provincie en de waterschappen stemmen de grondaankoop voor de dijkversterking en natuurontwikkeling met elkaar af.

Recreatie

In de Visie Recreatie en Toerisme zet de provincie in op vier gebiedsgerichte thematische opgaven. Eén daarvan is het versterken en bewaken van het Recreatief Hoofd(route) Netwerk (RHN).

Onze ambitie is om een recreatief hoofd(route) netwerk (RHN), een samenhangend geheel van (boven) regionale routes voor wandelen, fietsen en varen met als toegangspunten de toeristische overstappunten (TOP's), te versterken en in stand te houden. Waar er nog geen netwerk is, laten we het aanleggen. Waar dat al wel bestaat, bewaken we het voortbestaan daarvan en zorgen ervoor dat nieuwe plannen dit niet verstoren

De provincie Utrecht voelt zich mede verantwoordelijk voor het oplossen van knelpunten, waar de recreatiemogelijkheden onvoldoende aansluiten bij de behoeften van recreanten. Bij aanpassingen of reconstructie van infrastructuur kunnen deze knelpunten worden meegenomen. We willen het RHN beter aansluiten op attracties, bezienswaardigheden, cultuurhistorisch erfgoed, horecapunten, verblijfsvoorzieningen, recreatieterreinen, etc. zodat ze beter bereikbaar en makkelijker vindbaar worden.

Tevens wil de provincie Utrecht de recreatieve potenties van het cultureel erfgoed en landschapsbeleving benutten. Het dijklandschap leent zich hiervoor zeer goed, dankzij recreatieve routes langs meerdere cultuurhistorische monumenten en oude landschappen. Dit sluit goed aan bij de hiervoor benoemde ambities.

Van belang bij het bovenstaande is onder meer het programma 'Groen groeit mee'. Dit beoogt om groen gelijk te laten groeien met wonen, werken, energie en infra. Het gaat niet alleen om meer groen, maar ook om groen dat beter aansluit bij de behoefte en dat goed bereikbaar en beleefbaar is.

Paarden langs de Nederrijn (Bron: klimaatmonitor)

4. STRATEGISCHE PROGRAMMADOELEN

De hoofddoelen van het programma 'Mooie en veilige dijken' zijn gebaseerd op het ambitiedocument; 'Sterke Lekdijk & Grebbedijk, Veilige dijken in een mooie omgeving'.

Een veilige dijk

De dijkversterking van de Nederrijn- en Lekdijk wordt opgepakt door het waterschap. Als provincie hebben we voor dit specifieke onderdeel een beperkt aandeel, vanuit onze rol van bevoegd gezag rol (zie kader). Dit valt echter buiten dit programma. Wel willen we dat de veilige dijk zo wordt aangelegd dat hij goed in het landschap past en dat de verschillende functies goed gecombineerd kunnen worden.

Met veilig bedoelen we ook een verkeersveilige dijk. Het aantal verkeersslachtoffers is tot nu toe niet groot. Maar bij een groot deel van de weggebruikers - met name wandelaars en fietsers - bestaat er een groot gevoel van onveiligheid, doordat er op drukke dagen ook veel gemotoriseerd verkeer over de dijk rijdt. Vanuit het programma Mooie en veilige dijken willen we als provincie Utrecht ook bijdragen aan een verkeersveilige dijk voor alle dijkgebruikers, waarin we met name aandacht hebben voor de verkeersveiligheid van niet gemotoriseerd verkeer. In het voorjaar van 2020 is door de provincie en partners de visie mobiliteit en recreatie Sterke Lekdijk vastgesteld. Deze visie geeft voor deze thema's de uitgangspunten voor de 6 deelprojecten van Sterke Lekdijk.

Fietser op de Lekdijk richting Wijk bij Duurstede

DE PROVINCIE ALS BEVOEGD GEZAG

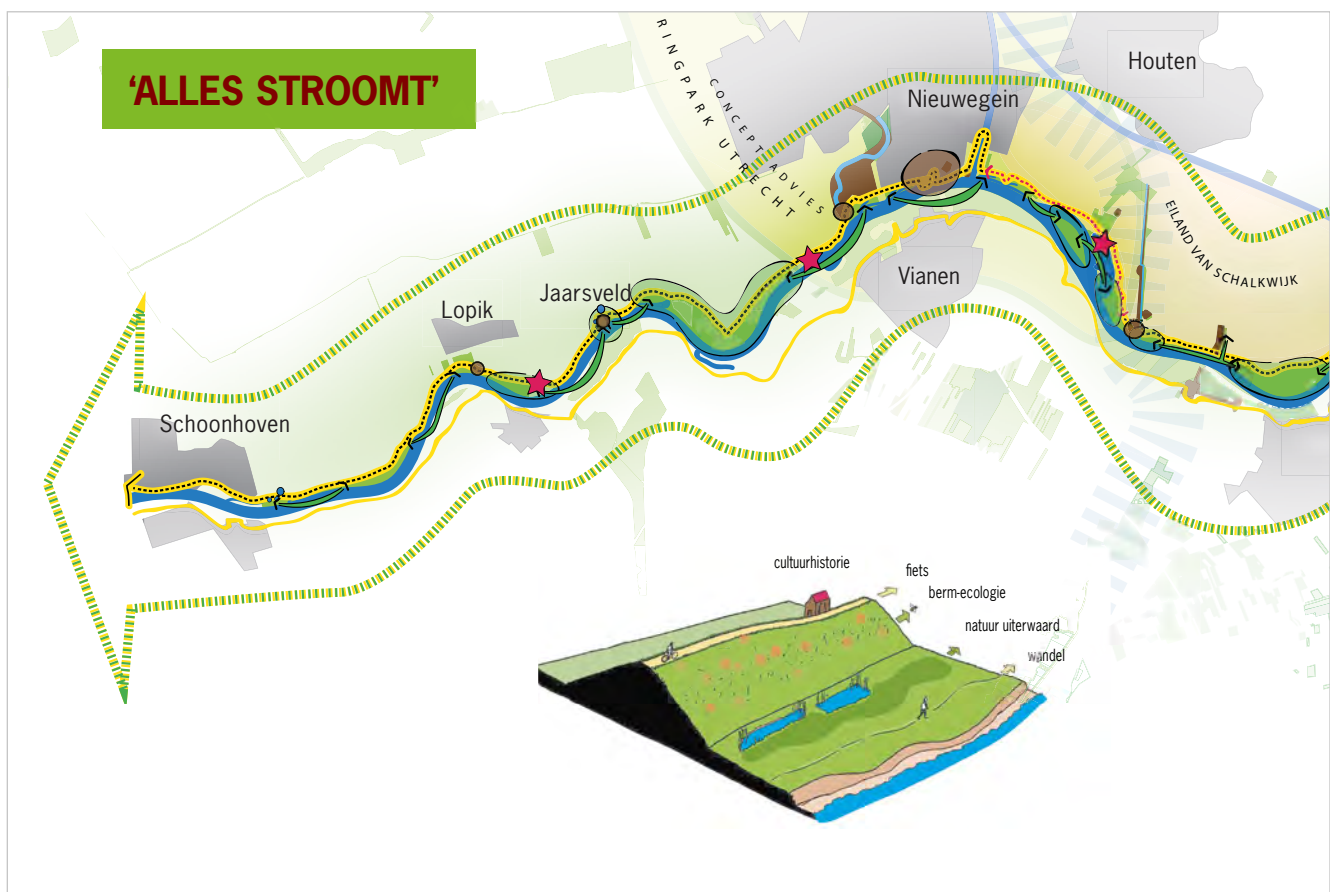
Binnen de projecten van de dijkversterking vervult de provincie Utrecht verschillende rollen. De provincie heeft onder meer een formele rol in het goedkeuren van het projectplan en daarvan afgeleid is de provincie verantwoordelijk voor de kwaliteit van de Milieu Effect Rapportage (MER). Bij projecten voor dijkversterking is de provincie Utrecht het bevoegd gezag voor onder andere de natuurbeschermingswetvergunning en de ontgrondingsvergunning. Dit programmaplan gaat over onze rol en bijdragen aan de omgevingskwaliteit in het rivierenlandschap. De formele positie als bevoegd gezag staat hier los van en laten we hierin buiten beschouwing.

Verbinding

Bij dijkversterking streeft de provincie Utrecht naar een integrale aanpak. Centraal staat hierbij de mogelijke bijdrage van de dijkverbetering aan de kwaliteit van het Utrechtse landschap. De dijkverbeteringen in onze provincie bieden de kans om het dijk- en rivierenlandschap verder te ontwikkelen als belangrijk icoon, in relatie tot de omgeving van de dijk en de uiterwaarden.

Verbindend landschap

Binnen het programma wordt ingezet op twee sporen: met de maatregelen in het kader van de dijkverbetering worden de omliggende landschappen sterker met elkaar verbonden en wordt de dijk zelf vormgegeven als herkenbaar en continu element. Op deze wijze draagt het programma bij aan het versterken van de verbinding van het landschap ten noorden (Kromme Rijngebied, Eiland van Schalkwijk, Groene Hart) en ten zuiden van de Neder-Rijn (Rivierengebied) en Lek en de landschappen ten oosten (Heuvelrug) en te westen (Waarden) van de te verbeteren dijktrajecten. Daarnaast biedt het programma kansen om de samenhang tussen de verschillende dijktrajecten, de relatie met de uiterwaarden en de verbindingen met het achterland te optimaliseren. Uitgangspunt hierbij is dat de dijk onderdeel uitmaakt van het omringende landschap. Om deze reden wordt bij de dijkverbetering gezocht naar een goede landschappelijke inpassing waarbij gestreefd wordt naar wisselwerking tussen de vormgeving van de dijk en de kenmerken van de directe omgeving. Met deze twee sporen wordt de kwaliteit en de identiteit van de dijk en het omliggende landschap in samenhang versterkt. Het in het ambitiesdocument opgenomen kaartbeeld 'Alles Stroomt' bevat een aantal mogelijke bouwstenen voor deze aanpak en ambities.

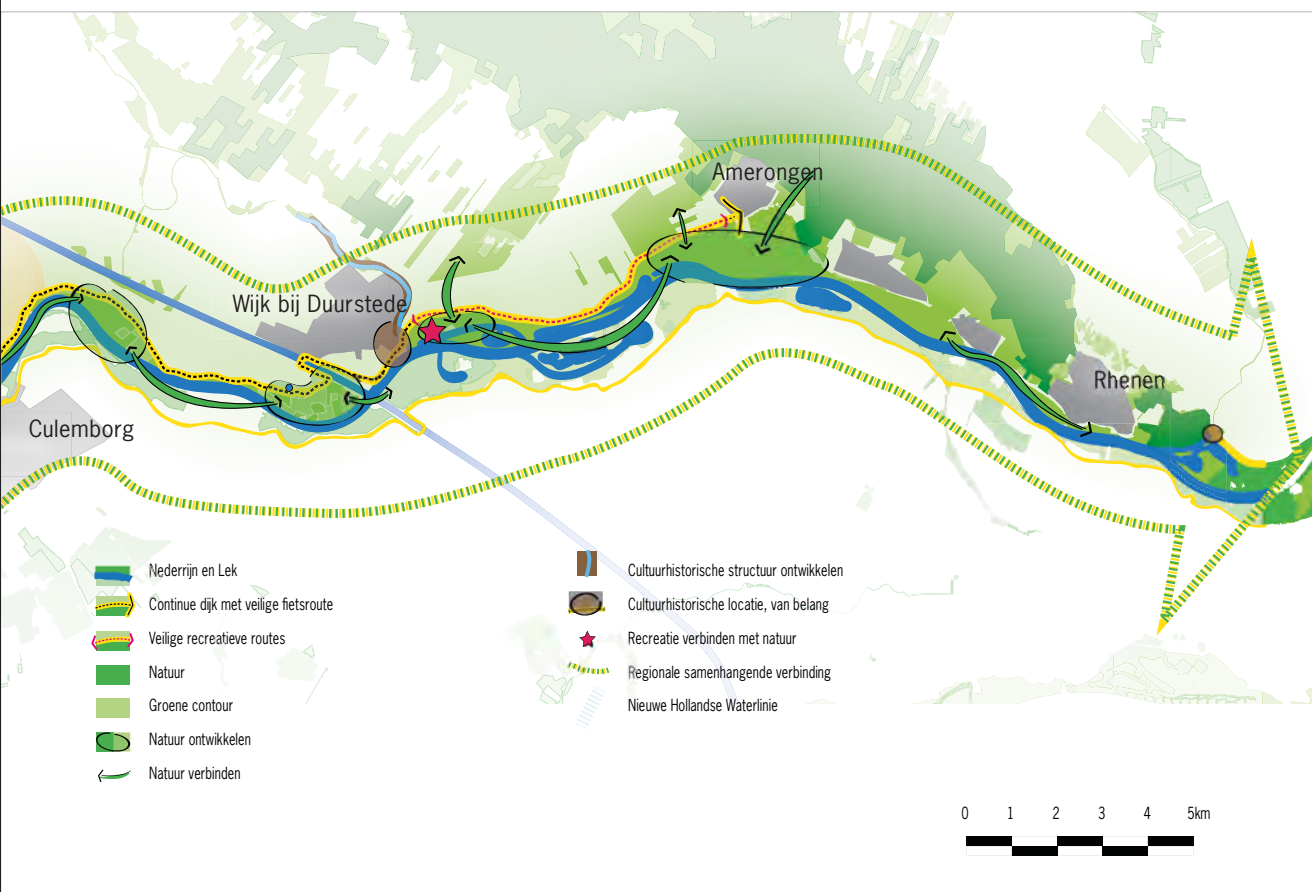

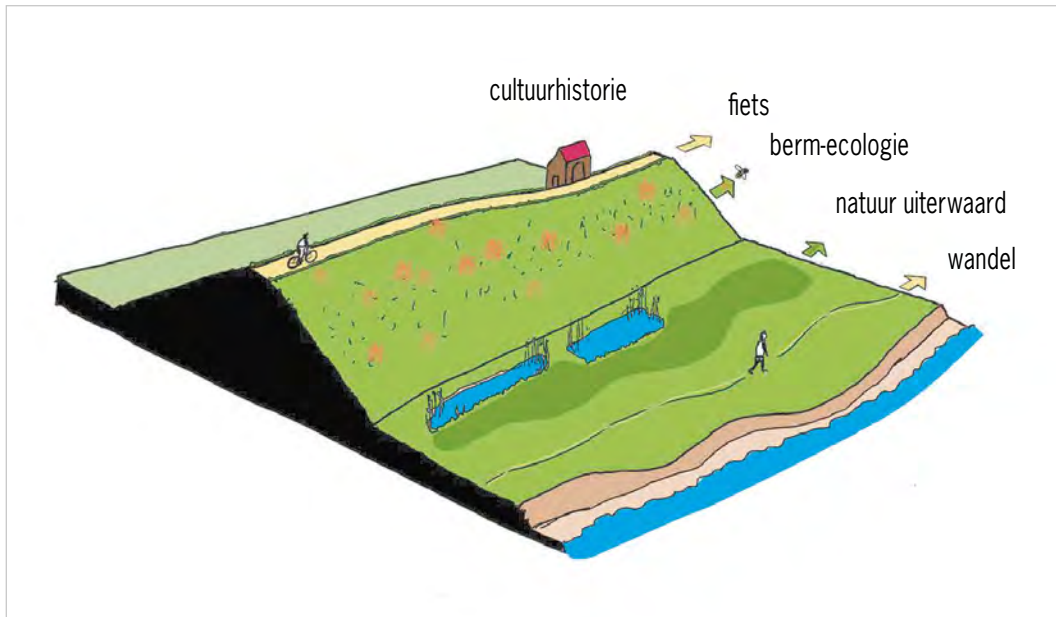
Verbinding van thema's

Tegelijkertijd zijn er in het gebied diverse ruimtelijke en thematische verbindingen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, natuur, recreatie, verkeer en cultuurhistorie. Tevens zijn er verbindingen tussen verschillende betrokken organisaties, is er een raakvlak met aanpalende provinciale programma's en bestaan er raakvlakken met gemeentelijke projecten. Voorbeelden hiervan zijn: natuurlijke uiterwaarden Utrecht, Hollandse Waterlinie, Groen groeit mee. Daarnaast spelen er provinciale belangen op het gebied van natuur, recreatie en het omliggende wegennet/routenetwerken (fiets, wandel, over water).

De dijk naar Amerongen

Verbinding in tijd

Ook past hierbij de verbinding met het verleden: het concreter en inzichtelijker maken van het verhaal van de dijk en zijn historie. Het gaat hierbij om het in beeld brengen van het verhaal van de strijd tegen het water en de dijk(versterking) door de eeuwen heen. Dit kan door het tonen van de relictten van rampen, het behoud en herstel van cultuurhistorisch waardevolle structuren en elementen en het vastleggen van de bijzondere historische verhalen die horen bij dijklocaties.

Een aantrekkelijker en gezonder dijkenlandschap

Met het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit maken we de dijk en zijn omgeving aantrekkelijker. Met de verbeteringen beogen we een kwaliteitsimpuls gericht op bewoners en een passend aantal bezoekers voor het gebied. Kenmerkende kracht van het gebied is dat het een uitloopegebied is waar mensen rust en ontspanning vinden. Met de verbeteringen beogen we kleinschalig toerisme en geen massatoerisme. Als provincie willen we recreatie en landschapsbeleving bevorderen die hierbij past.

Dijkversterking biedt kansen voor natuurontwikkeling in de uiterwaarden, fotograaf Rik van Wolswijk

Te denken valt aan wandelen, fietsen, zwemmen, etc. Gemotoriseerd verkeer wordt vanuit de provinciale ambitie niet gestimuleerd en alleen gefaciliteerd indien noodzakelijk voor de bereikbaarheid van woningen, bedrijven en recreatieve bestemmingen.

Een duurzame en toekomstbestendige dijk en omgeving

We gaan voor een inrichting die bestendig is voor minimaal de komende dertig jaar. Dat geldt voor de waterveiligheidsopgave maar ook voor de gebruiksfuncties.

We zullen de waterschappen en onze partners meehelpen de realisatie van de dijkversterking en gebiedsontwikkeling op een duurzame manier vorm te geven. Bijvoorbeeld door werk met werk te maken, circulair te werken of lokaal vrijgekomen grond te hergebruiken.

Gezien de ligging en het karakter van het gebied zijn de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie beperkt. Wel zullen, omdat wij de energietransitie een belangrijke opgave vinden, per deeltraject de mogelijkheden hiervan worden verkend.

De Lek bij Nieuwegein met de brug op de A27

Lekdijk bij Vreeswijk

5. THEMATISCHE BOUWSTENEN

De hieronder benoemde thematische bouwstenen zijn bedoeld om richting te geven aan de provinciale inzet bij de concrete gebiedsuitwerkingen die we samen met de partners vorm willen geven.

Een natuurvriendelijke dijkzone met oog voor landschap en cultuurhistorie

(bouwstenen: verhogen cultuurhistorische waarden, verhogen natuurwaarde, verhogen landschappelijke waarde)

Onze doelstelling is om het waterschap te ondersteunen bij een (doorlopende) natuurvriendelijke inrichting van de dijkzone met aandacht voor cultuurhistorische landschapselementen. Het gaat hier om behoud en herstel van bestaande landschapselementen zoals kleiputten, tichelgaten, wielen, oudhoevig land, beplanting om de kracht van de rivier te temperen (o.a. knotwilgen), en behoud en ontwikkeling van bloemrijke bermen. Hierbij aandacht voor een flora- en faunavriendelijk beheersysteem.

Ook staat cultuurhistorie centraal in de provinciale ambitie. Concreet willen we dat aanwezige cultuurhistorische elementen behouden blijven en beleefbaar worden gemaakt (zoals dijkmagazijnen, peilschaal-huisjes, verhoefslagpalen, dijkbewakingspalen, waakhuisen). Van de verschillende elementen wordt de historische functie verduidelijkt. Daarnaast hebben we specifiek aandacht voor behoud en herstel van enkele cultuurhistorische hotspots. Een voorbeeld hiervan is Fort Honswijk met de bijbehorende inundatiesluis. Bij de trajectspecifieke doelen komen deze hotspots aan de orde.

Een aantrekkelijke, recreatieve én verkeersveilige dijkzone

(bouwstenen: verbeteren recreatief gebruik en verkeerskundige inrichting)

We streven naar betere en veilige routenetwerken, recreatieve routes (voor fietsers en wandelaars), bereikbaarheid van recreatieve voorzieningen en daarom vinden we het belangrijk dat de weginrichting op orde is. Hierbij moeten functie, gebruik en gedrag goed op elkaar zijn afgestemd. Hierbij gaan we voor een veilige weginrichting en zoeken we naar zoveel mogelijk eenduidigheid over alle dijktrajecten heen. Om dit voor de dijk te verwezenlijken zijn kansen en knelpunten van het routenetwerk op en om de dijken op kaart gezet zodat hier bij de uitwerking van de verschillende deeltrajecten rekening mee gehouden kan worden. Uitgangspunten voor een veilige en beleefbare verkeerskundige inrichting van de noordelijke Lekdijk worden gegeven in de Visie mobiliteit en recreatie Sterke Lekdijk.

Wielrenners op de dijk

Fort Honswijk

Als provincie willen we bijdragen aan een goede bereikbaarheid van de toeristische overstap-punten, recreatieterreinen en cultuurhistorische objecten en dat bij de herinrichting van de weg onder meer rekening wordt gehouden met de kernkwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW).

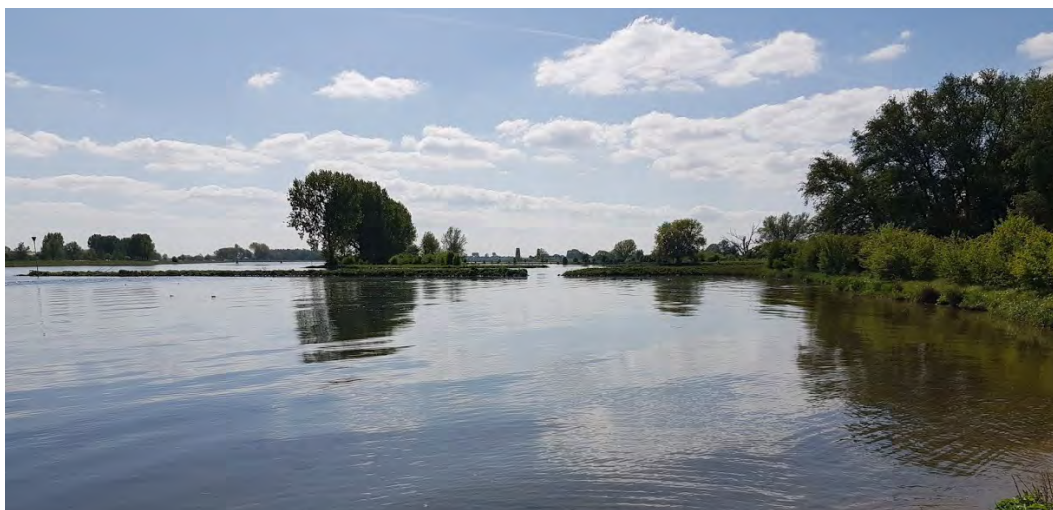
Afhankelijk van situatie kan dit per OV, auto of fiets zijn. Tevens is een goede bereikbaarheid van woningen en bedrijven een randvoorwaarde.

Een onderdeel hiervan is het creëren van voldoende rustpunten op de dijk. Een aantal van deze rustplaatsen worden gecombineerd met andere elementen als cultuurhistorisch interessante locaties, horeca, uitzichtlocaties, toeristische overstappunten en ingangen van natuur- en wandelterreinen.

Ook heeft de provincie ambitie om meer zwemgelegenheden in de buitenlucht mogelijk te maken. In de uiterwaarden zijn hiervoor op een aantal locaties mogelijkheden (onder andere Salmsteke).

Trajectspecifieke doelen

Bovengenoemde strategische doelen en thematische bouwstenen zijn generiek toepasbaar op alle dijktrajecten. De dijktrajecten hebben echter ook ieder een eigen uniek karakter. In dit programma hebben we aandacht voor de traject specifieke eigenschappen en de daarvan afgeleide doelen. In onderstaande tabel zijn een aantal objecten per deeltraject weergegeven, waar kansen zijn om deze te optimaliseren, meer herkenbaar of zichtbaar te maken of in sommige gevallen te renoveren. De lijst van objecten is niet definitief; het concrete doel wordt in de uitwerking van de deeltrajecten verder aangescherpt. Dit kan betekenen dat sommige objecten in de loop van het proces kunnen afvallen of dat er nieuwe objecten worden toegevoegd. Voor trajecten Culemborgse Veer - Beatrixsluis en Salmsteke is reeds bekend dat hier brede kansen zijn voor een integrale aanpak. Op deze trajecten komen meerdere meekoppelkansen samen die met de dijkversterking meegenomen kunnen worden.

Uiterwaarden tussen Amerongen en Wijk bij Duurstede

Traject (SL = Sterke lekdijk)	Generieke doelen	Mogelijke trajectspecifieke objecten		
Wijk-Amerongen (WAM), SL1	Landschappelijke kwaliteit Natuurkwaliteit Verkeersveiligheid Cultuurhistorische elementen Recreatief routenetwerk	Inundatiesluis en Inundatiekanaal	Startpunt Lekdijk	Afdamming Krommerijn, Walmuur Wijk bij Duurstede en havenfront
Salmsteke SL-2	Landschappelijke kwaliteit Natuurkwaliteit Verkeersveiligheid Cultuurhistorische elementen Recreatief routenetwerk	Zwemplas/ recreatiegebied		
Culemborgse veer- Beatrixsluis (CUB) SL-3	Landschappelijke kwaliteit Natuurkwaliteit Verkeersveiligheid Cultuurhistorische elementen Recreatief routenetwerk	Fort Honswijk, inundatie sluis	Zwemgelegenheid 't Waal	Uitwerking icoongebied Nieuwe Hollandse waterlinie
Salmsteke- Schoonhoven SL-4	Landschappelijke kwaliteit Natuurkwaliteit Verkeersveiligheid Cultuurhistorische elementen Recreatief routenetwerk	Dijkmagazijn Wilg en Langerak	Heul en boezem- complex	
Jaarsveld Vreeswijk SL-5	Landschappelijke kwaliteit Natuurkwaliteit Verkeersveiligheid Cultuurhistorische elementen Recreatief routenetwerk	Versterken waterfront Vreeswijk	Jaarsveld, enkele objecten	Afdamming IJssel, Klaphek
Irenesluizen-Cul. Veer SL-6	Landschappelijke kwaliteit Natuurkwaliteit Verkeersveiligheid Cultuurhistorische elementen Recreatief routenetwerk	Dijkwerkerswoning met magazijn		
Grebbedijk	Landschappelijke kwaliteit Natuurkwaliteit Cultuurhistorische elementen	Hoornwerk		
SAFE (Streefkerk, Ameide, Fort Everdingen)	Landschappelijke kwaliteit Natuurkwaliteit Verkeersveiligheid Cultuurhistorische elementen Recreatief routenetwerk	Zouweboezem met de sluis		

6. PROGRAMMA-AANPAK

Integrale benadering

Onderhavig programma is volgend op de dijkversterkingsprogramma's van de waterschappen. Deze programma's zijn leidend in tijd en structuur (in deeltrajecten).

Insteek van de provincie is om waar mogelijk en waar relevant te komen tot een integrale gebiedsaanpak aanvullend op de dijkversterking. Het realiseren van verschillende doelen staat hier centraal. De provincie zal samen met de partners (per deeltraject) de scope van het gebiedsproject bepalen.

Samenwerken

Centraal in dit programma staat de samenwerking met de gebiedspartners. Op vrijwel alle deeltrajecten zijn dat het waterschap en de betreffende gemeente(n). Daarnaast wordt o.a. samengewerkt met Rijkswaterstaat, Recreatieschap Stichtse Groenlanden, Staatsbosbeheer, Utrechts Landschap. In deze samenwerking pakt de provincie verschillende rollen. Deze rollen worden hieronder verder toegelicht.

Instrumenten en bijdragen

Provincie als verbinder

Als provincie pakken we een centrale rol in het borgen en ontwikkelen van de omgevingskwaliteit bij dijkversterking. Wij pakken daar waar nodig een actieve verbindende rol om voor een integrale aanpak te zorgen en partners met elkaar te verbinden. Dit doen wij bijvoorbeeld als voorzitter van de projectbrede bestuurlijke tafel Sterke Lekdijk en als deelnemer van de bestuurlijke en ambtelijke gremia van verschillende deeltrajecten van de Sterke Lekdijk en Grebbedijk. Ook zullen we een rol spelen in het traject SAFE (Streefkerk-Ameide-Fort Everdingen) aan de zuidkant van de Lek. Afhankelijk van de kansen in het gebied voor integrale gebiedsontwikkeling wordt onze rol hierop aangepast en kunnen we in afstemming met onze partners ook een meer procesmatige of coördinerende rol in het gebiedsproces spelen.

Provincie als partner

Wij zijn een betrouwbare partner voor onze collega-overheden, bewoners en belangenorganisaties. We zijn een partner die bijdraagt aan de integrale ontwikkeling van de dijk en omgeving. Onze inzet en rol is daarbij onder meer afhankelijk van onze doelen, ambities en de behoeften/bijdragen van onze partners.

Inhoudelijke expertise

Voor meerdere thema's zoals mobiliteit, cultuurhistorie, natuur en/of recreatie kunnen we inhoudelijke expertise aanbieden om zo bij te dragen aan een goed integraal ontwerp voor de dijkversterking.

Ruimtelijk ontwerp en landschappelijke kwaliteit

Er is reeds veel onderzoek gedaan naar de landschappelijke waarden van het rivierengebied. Echter op deeltrajectniveau en objectniveau zijn deze waarden soms nog niet voldoende bekend. Samen met de partners zullen deze waarden verder in beeld worden gebracht. De provincie zal een rol spelen om deze waarden in beeld te krijgen. Daarnaast ziet de provincie het als haar taak om de landschappelijke waarden van het gebied te beschermen en zo mogelijk te verbeteren. Hierbij past een projectoverstijgende blik, waarbij de dijkversterking in de landschappelijke context wordt geplaatst.

Loopbrug bij De Blauwe Kamer

De provincie zal hiervoor expertise leveren o.a. op het gebied van ruimtelijk ontwerp zodat overall en per deeltraject, voldoende aandacht is voor de dijkversterking in de ruimtelijke context. Het gaat hier met name om thematische verbindingen en landschappelijke kwaliteiten/verbindingen.

Verkeer

De provincie heeft een initiërende en coördinerende rol gespeeld in de reeds vastgestelde integrale verkeersvisie voor het gehele project Sterke Lekdijk. Daarbij is gekeken hoe zo uniform mogelijk invulling gegeven kan worden aan de inrichting van de weg op de dijk. Dit wordt samen met de partners verder uitgewerkt in uitgangspunten voor realisatie welke de basis vormen voor specifieke uitwerking in de deeltrajecten. De provincie zal hieraan bijdragen waarbij de provincie voornemens is om in de vorm van co-financiering een richtbedrag per km beschikbaar te stellen voor maatregelen die zijn gericht op verkeersveiligheid en recreatief medegebruik.

Recreatie

De provincie draagt bij aan de recreatieve ontwikkeling van het rivierengebied. Focus hierbij is ontwikkeling van een veilig recreatief routenetwerk. De provincie bewaakt hier de eenduidigheid over de hele dijk en omgeving. Uitwerking vindt plaats per deelgebied.

Natuur

De provincie zal in samenspraak en in samenwerking met de uiterwaard-partners (met name Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Utrechts landschap en de waterschappen) via het AVP een aantal natuurontwikkelingsprojecten in de uiterwaarden voorbereiden en uitvoeren. Ook zal de provincie de waterschappen ondersteunen bij het invulling geven van de natuurcompensatie opgave.

Cultuurhistorie

De provincie zet in op het benutten van meekoppelkansen om erfgoed beter zichtbaar en beleefbaar te maken bij de dijkversterking. De provincie levert onder meer een bijdrage aan het herstel van cultuurhistorisch erfgoed. Een voorbeeld hierbij is het Hoornwerk bij de de Grebbedijk.

Financiële bijdrage

Voor het benutten van kansen en verdere optimalisatie van de omgevingskwaliteit is een gezamenlijke investering nodig van de provincie en diens partners. Het feitelijk benodigde provinciale budget hangt samen met de concrete planvorming die per dijktraject samen met de partners moet gaan plaatsvinden. De provinciale financiële bijdrage wordt verder uitgewerkt in de paragraaf Financiële aspecten.

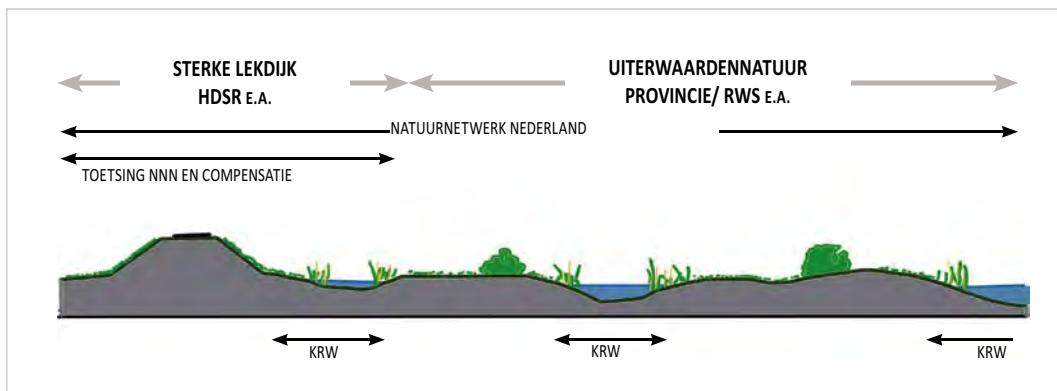
7. SAMENHANG MET AANPALENDE PROGRAMMA'S EN INITIATIEVEN

IGP (integraal gebiedsprogramma)

Het IGP heeft als doel het stimuleren en realiseren van gebiedsontwikkelingen waar meerdere belangrijke provinciale doelen bij elkaar komen. Hier zitten raakpunten met het programma Mooie en veilige dijken, met name in die deeltrajecten waar een stapeling van provinciale belangen aan de orde is. Het IGP financiert nu al gedeeltelijk het integrale planproces bij het traject Salmsteke en Culemborgse Veer – Beatrixsluis.

AVP/ Natuurlijke uiterwaarden Utrecht

Dijkverbeteringen beperken zich niet tot zichzelf maar vereisen vaak ook werkzaamheden in het direct aanliggende gebied; binnen- en buitendijks. Hierdoor raken deze werkzaamheden ook de beleidsvelden van NEL (team Natuur en Landbouw) en de uitvoeringsopgave van AVP. in de Uiterwaarden, waaronder het AVP-programma Natuurlijke Uiterwaarden Utrecht. De programma's kunnen grotendeels onafhankelijk van elkaar opereren. In de dijkzone buitendijks zullen ze elkaar echter raken. De komende periode zal gebruikt worden om met Agenda Vitaal Platteland (AVP), Natuur en Landbouw (NEL) en het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) afspraken te maken over hoe de werkzaamheden in de overgangszone vorm gegeven gaan worden.

Daarnaast zullen de waterschappen bij buitendijkse werken aan de dijk veelal moeten compenseren en/of mitigeren. Dit vereist afstemming tussen AVP, NEL, dit programma en het waterschap. Provincie Utrecht ondersteunt de waterschappen bij het in beeld brengen van de compensatie/mitigatieopgave en de afstemming met het programma Natuurlijke Uiterwaarden Utrecht. De kosten voor deze maatregelen liggen bij de waterschappen. Vanuit dit programma worden geen natuurherstelmaatregelen uitgevoerd in de dijkzone en de uiterwaarden en worden hiervoor ook geen investeringen gedaan. Dit wordt gezien als een rol van het AVP in opdracht van NEL.

Gezamenlijk met het AVP en NEL worden procesafspraken gemaakt over natuurontwikkeling en dijkversterking met onze partners in de uiterwaarden.

Groen groeit mee (voorheen Utrecht buiten en recreatie om de stad (RODS))

In het kader van 'Recreatie om de stad' (RODS) en 'Utrecht buiten' wordt gezocht naar versteviging van het Utrechtse buitengebied op het gebied van recreatie, toerisme en beleving. Goede bereikbaarheid van (POI's) en recreatiegebieden is hierin essentieel.

Dit programma heeft een vervolg gekregen in het programma 'Groen groeit mee'. Het programma Groen groeit mee brengt en houdt de rode en groene ontwikkelingen in de provincie Utrecht in balans. In het kader van dit programma moet groen een dusdanige positie krijgen dat groen gelijk op groeit met wonen, werken, energie en infra. Het gaat niet alleen om meer groen, maar ook om groen dat beter aansluit bij de behoefte van de inwoners. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het bekend, bereikbaar en beleefbaar maken van groen. Daarbij zet het programma o.a. in op een vergroting van de ruimte voor natuur en recreatie.

De werkzaamheden aan de dijk raken aan het concept van het Ringpark, dat ontwikkeld is door de onafhankelijke ruimtelijk adviseur van de provincie ('Concept voor Ringpark Utrecht'). Dit concept beoogt stad en land beter met elkaar te verbinden en recreatieve verbindingen te leggen met het buitengebied. In het Ringpark-concept krijgen bijvoorbeeld de stukken dijk in IJsselstein, het stedelijk front van Nieuwegein en de Hollandse Waterlinie bij Houten (Eiland van Schalkwijk) extra allure. Voor deze delen van de dijk zal extra focus liggen op het recreatief medegebruik en op het beleefbaar maken van de aanwezige kwaliteiten. Het concept Ringpark wordt verder uitgewerkt binnen het programma Groen groeit mee.

Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en Stelling van Amsterdam (SvA)

Bij herinrichting van de dijk en de weg wordt in het ontwerp rekening gehouden met de kernkwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam (strategisch landschap, water-managementsysteem en de militaire werken) en waar mogelijk sterker benadrukt. Met name in het traject CUB worden de opgaves vanuit dijkversterking en de NHW zo mogelijk met elkaar geïntegreerd.

Sluis in Vreeswijk

8. PROGRAMMASTURING EN ORGANISATIE

Organisatiestructuur

Intern

De dagelijkse organisatie van het programma wordt gevormd door de opgavemanager, programmamanager, projectmedewerker en de liaisons/projectleiders richting de externe projectgroepen per dijktraject. Binnen de provincie is een werkgroep actief waarin alle betrokkenen deelnemen (zowel de procesmatig, financieel betrokkenen als de inhoudelijk betrokkenen). Het programma heeft een interne stuurgroep waarin de teamleiders van de betrokken teams deelnemen. Het programma valt onder gedeputeerde Water. In onderstaande tabel zijn de benodigde rollen en bijbehorende verantwoordelijkheden beschreven.

Extern

Ambtelijk

Programmabreed wordt de externe afstemming uitgevoerd door de opgavemanager en programmamanager. Dit geldt ook voor het project Sterke Lekdijk. Zo is de programmamanager voorzitter van de ambtelijke begeleidingsgroep (ABG) Sterke Lekdijk.

Per deeltraject wordt de input en afstemming richting het externe projectteam (en de interne afstemming die daarvoor nodig is) verzorgd door de liaison/ intern projectleider voor dat desbetreffende dijktraject. De opgavemanager neemt deel aan de ambtelijk opdrachtgeversoverleggen (AOG's). De liaison rapporteert aan de programmamanager en opgavemanager.

Bestuurlijk

De gedeputeerde water is voorzitter van de bestuurlijke tafel Sterke Lekdijk. Tevens neemt zij deel aan bestuurlijke overleggen en stuurgroepoverleggen per deeltraject. Deze zijn meestal gevormd door provincie, waterschap, betreffende gemeente, Rijkswaterstaat en relevante maatschappelijke organisaties. De opgavemanager is bij verhindering van de gedeputeerde de vaste vervanger.

Rol	Verantwoordelijkheden/taken
Bestuurlijke opdrachtgever	Externe bestuurlijke vertegenwoordiging, goedkeuring inzet financiële middelen (inbrengen in GS en waar nodig PS).
Ambtelijk opdrachtgever	Goedkeuren programmaplan, externe AOG's, borging capaciteit en middelen.
Ambtelijke interne Stuurgroep	Borging capaciteit en middelen vanuit eigen team/ programma.
Ambtelijke Werkgroep	Bespreken algemene voortgang. Afstemming tussen werkvelden en provinciale belangen. Inhoudelijke input op voorkeursalternatieven en verdere uitwerking.
Programmamanager	Uitvoering programma, monitoren financiën en capaciteit. Voorzitter interne werkgroep. Interne en externe afstemming. Voorbereiden bestuurlijke tafel, bestuurlijke overleggen en ABG.

Rol	Verantwoordelijkheden/taken
Projectmedewerker	Mede voorbereiden overleggen, verslaglegging, organiseren bijeenkomsten, financiële overzichten.
Projectbeheerser	Projectbeheersing financiën en capaciteit, rapporteert maandelijks stand van zaken naar programma manager en opgave manager.
Liaison per deeltraject	Externe relatie met de projectpartners, concretiseert provinciale inbreng op trajectniveau. Beoordelen wat nodig is voor integrale planvorming. Voorbereiden ambtelijk opdrachtgeversoverleg en BO voor betreffend deeltraject. In principe is er één liaison per traject maar waar nodig wordt dit aangevuld met inhoudelijk adviseur vanuit grootste provinciale belang.
Adviseur NEL	Concretiseren natuur, opgave in de Utrechtse uiterwaarden en dijkzone. Advies op vakgebied per deeltraject.
Adviseur SRO	Borging ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit in de context van de omgeving.
Adviseur inkoop	Advies inkooptrajecten.
Juridisch Adviseur	Waaronder borging rechtmatige verstrekking gelden en vastleggen afspraken in overeenkomsten en adviseren op besluitstukken.
Adviseur MOB	Vakinhoudelijke inbreng in en advies op verkeersvisie. Verkeerskundig advies per deeltraject.
Adviseur CER (cultuur-historie en archeologie)	Vakinhoudelijke inbreng en advies cultuurhistorie en archeologie Advies per deeltraject.
Adviseur CER (recreatie)	Vakinhoudelijke inbreng en advies recreatie, concretiseren opgaven routenetwerk. Advies per deeltraject.
Adviseur communicatie	In afstemming met partner-organisaties verzorgen van externe communicatie over het programma en deeltrajecten.
Adviseur/ gebiedsmakelaar NHW	Afstemming met NHW (specifiek traject CUB).
Gebiedsregisseur CUB	Afstemming raakvlakprojecten en dijkversterking traject CUB.
Coordinator uiterwaard projecten	Brengt opgaven natuurontwikkeling uiterwaarden in beeld voor VKA's verschillende deeltrajecten.
Klankbord, adviseurs buiten de werkgroep	Gevraagd en ongevraagd advies, afstemming aanpalende programma's (o.a. mobiliteit van allure, Groen groeit mee, AVP/ Natuurlijke uiterwaarden, Ringpark), ruimtelijke agenda etc.

Benodigde capaciteit

Aan dit integrale programma wordt vanuit verschillende vakdisciplines input gegeven. De inschatting is dat er voor de provinciale bijdrage (voor de invulling van bovenstaande rollen en verantwoordelijkheden) t/m 2024 in totaal ca 4 FTE benodigd zal zijn. Hierna zal t/m 2027 de provinciale inzet ca 3 FTE bedragen.

Planning

Het programma kent indicatief de onderstaande planning, dit vormt onder meer de basis voor de inschatting van de benodigde inzet.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Wijk bij Duurstede-Amerongen, SL1	VK	PL	PL	RE	RE	RE			
Salmsteke SL-2	PL	PL	RE	RE					
Culemborgse veer-Beatrix sluis SL-3	VK	VK	PL	PL	RE	RE	RE		
Salmsteke-Schoonhoven SL-4	VK	VK	VK	PL	PL	RE	RE	RE	
Klaphek-Jaarsveld SL-5		VK	VK	PL	PL	RE	RE	RE	RE
Irenesluizen-Cul. Veer SL-6			VK	VK	PL	PL	RE	RE	RE
Grebbedijk	VK	VK	PL	PL	RE	RE			
Streefkerk-Ameide-Fort Everdingen	VK	VK	VK	PL	RE	RE			

SL: Sterke Lekdijk, VK: verkenningfase, PL: planvormingsfase, RE: realisatiefase.

Geërodeerde natuurlijke zandoever langs de oude rivierarm (van de Nederrijn) in de Lunenburgerwaard

9. FINANCIËLE ASPECTEN

Voor de komende periode 2020-2022 bestaat de financiële bijdrage vanuit de provincie voornamelijk uit proceskosten. Het gaat hier om integrale planvorming en voorbereidende onderzoeken. De huidige raming voor proceskosten van €1,36 miljoen voor deze periode is o.a. gebaseerd op werkelijke uitgaven in de periode 2017-2019 en de begrote proceskosten voor Salmsteke (onderdeel van de toegekende begrotingssubsidie voor Salmsteke, zie hierna). Tegelijkertijd zal in de diverse uitwerkingen per deeltraject de provinciale inzet verder worden bepaald. Dit brengt financiële verplichtingen met zich mee die later in de realisatiefase (grotendeels volgende coalitieperiode) daadwerkelijk uitgegeven gaan worden. Hiervoor wordt in de kadernota 2022 een voorstel gedaan om orde grootte € 9,0 miljoen programmabudget te reserveren. Dit bedrag is nog indicatief, de omvang en dekking hiervan zullen na verdere uitwerking van het plan verder geconcretiseerd en afgewogen worden. Met deze reservering is het mogelijk om toezeggingen te doen om de ambities later, na deze coalitieperiode, te kunnen realiseren. Deze reservering is exclusief € 3 miljoen bijdrage uit IGP (€ 1 miljoen voor Salmsteke en € 2 miljoen voor CUB) en € 236.000,- uit het Parelfonds. Totale begroting voor het programma is daarmee € 13,2 miljoen. In onderstaande tabellen worden de indicatieve raming en de indicatieve raming per onderdeel (thema) weergegeven.

IGP

In de IGP reserve is €1 miljoen gelabeld voor Salmsteke en €2 miljoen voor CUB. De bijdrage aan Salmsteke is reeds door PS geaccordeerd. Voor CUB zal in de planfase (2021/2022) een voorstel worden gedaan om de €2 miljoen uit de IGP reserve beschikbaar te stellen.²

Indicatieve raming provinciale bijdrage	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Proceskosten deeltrajecten totaal	150	738	475	450	125	0	0	
Investerings Prog. Mooie en veilige dijken	0	0	100	1536,25	2400	2500	1500	
Provinciale investeringen buiten Prog. Mooie en veilige dijken (IGP en Parelfonds)	0	0	500	1236,25	500	1000	0	
Totaal Prog. Mooie en veilige dijken	150	738	575	1986,25	2525	2500	1500	9974,25
Totaal Provinciale bijdrage	150	738	1075	3222,5	3025	3500	1500	13210,5

Indicatieve raming provinciale bijdrage per onderdeel (2020-2027)*	(in miljoen Euro)
Proceskosten	2
Verkeersveiligheid	3,8
Recreatief routenetwerk (o.a. rustpunten)	2
Recreatiegebieden (o.a. zwemgelegenheden)	1,5
Cultuurhistorie en landschapselementen	3,9
Natuur**	
Totaal	13,2

* Toezeggingen op basis van deze raming kunnen pas gedaan worden na akkoord van Provinciale Staten

** Financiering vanuit AVP

² Dit vloeit voort uit afspraken IGP programmaperiode 2012-2019. Voor besteding van deze middelen is goedkeuring van PS nodig, op basis van een realisatieplan en de criteria IGP 2012-2019.

Salmsteke

Voor Salmsteke is de begroting reeds specifiek uitgewerkt. Het gaat hier om een provinciale bijdrage richting HDSR voor planvorming en realisatie €1,388 miljoen via een begrotingssubsidie. De provinciale bijdrage voor de aanleg van de zwemplas/ uiterwaarden worden gefinancierd vanuit het IGP (1000k (zie ook hierboven)) en onderhoudig programma (388k).

Grebbedijk/ Hoornwerk

Voor het Utrechtse deel van de Grebbedijk waarin het herstel van het Hoornwerk een integraal onderdeel van is de financiering planvorming en realisatie als volgt verdeeld:

Waterschap Vallei en Veluwe	€ 90.000 (5%)
Hoogwaterbeschermingsprogramma (rijk)	€ 810.000 (45%)
Provincie Utrecht	€ 472.500 (26,25%)
Erfgoed Deal	€ 427.500 (23,75%)

Het deel van de provincie Utrecht (€472.500) wordt 50% gefinancierd uit onderhoudig programma en 50% uit het Parelfonds. De Erfgoed Deal is een landelijke subsidieregeling voor herstel van cultuur-historisch erfgoed, deze subsidie voor het Hoornwerk is reeds gehonoreerd.

Relatie met het AVP

Provinciale bijdragen aan natuurontwikkeling en landschapselementen in de gehele uiterwaard (inclusief de dijkzone) vallen onder het AVP programma natuurlijke uiterwaarden Utrecht.

Dijkwachterswoning Salmsteke

10. COMMUNICATIE

De inzet van communicatie is in de eerste plaats gericht op de rol die de provincie Utrecht wil spelen vanuit het programma Mooie en veilige dijken:

- De provincie als verbinder:
Communicatie die bijdraagt aan het verbinden van de partners en betrokken partijen in de regio, om te komen tot een integrale aanpak ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de Utrechtse dijken.
- De provincie als partner:
Communicatie waarmee de provincie haar inhoudelijke expertise inbrengt en inspireert op thema's zoals mobiliteit, cultuur, natuur en/of recreatie. Op die manier draagt de provincie bij aan een goed integraal ontwerp voor de dijkversterking en voldoende aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit.

De provincie zet communicatie in als middel op verschillende niveaus:

- Intern:
Binnen de eigen provinciale organisatie de beleidsafdelingen en specialisten verbinden die functioneel of inhoudelijk inbreng leveren op de relevante thema's; nodig voor een integrale benadering en het koppelen van kansen.
- Binnen het ambtelijke en bestuurlijke overleg met de gebiedspartners;
- Extern:
aan het brede publiek duidelijk maken welke visie de provincie Utrecht heeft op de ruimtelijke kwaliteit van de dijk en de rol die zij speelt bij de dijkversterkingsprojecten in de regio.

Aanpak

In de communicatie over dijkversterking en waterveiligheid sluit de provincie Utrecht aan bij de project- en omgevingscommunicatie door de waterschappen. De provincie geeft hier invulling in samenwerking met het waterschap en de gebiedspartners en versterkt deze communicatie middels de provinciale communicatiekanalen en -middelen.

Daarnaast neemt de provincie Utrecht het voortouw in de communicatie als het gaat over de onderwerpen waarvoor zij aan de lat staat: de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving van de dijk. De dijkversterkingen in de provincie bieden kansen om provinciale beleidsdoelen te realiseren voor natuurontwikkeling, recreatie, landschap, cultuurhistorie/ NHW en toegankelijkheid/ regionale verkeersstromen. In de communicatie en persbenadering wordt de aandacht gevestigd op het belang van deze thema's voor een veilige en mooie provincie Utrecht, en ook voor de rol die de provincie hierin speelt. Dit gebeurt in nauw overleg met de waterschappen en de andere gebiedspartners bij de Utrechtse dijkversterkingen.

In de publiekscommunicatie worden de maatregelen en kansen om de ruimtelijke kwaliteit te vergroten in de dijkversterkingsprojecten zoveel mogelijk belicht vanuit de beleving van de mensen die ermee te maken krijgen; dus van omwonenden en andere betrokkenen uit de omgeving.

Daarnaast worden de ambities en de integrale oplossingen zoveel mogelijk visueel gemaakt met behulp van fotografie, infographics en andere visuele middelen. Daarmee kunnen expertise op het gebied van het ruimtelijk ontwerp, vanuit thematische verbindingen en landschappelijke kwaliteiten/verbindingen helder en aansprekend worden verbeeld.

De Heul, Lopik

Provincie Utrecht

Postbus 80300, 3508 TH

Utrecht T 030 25 89 111